τίση τὸν φόρον τοῦτον τῆς εὐλαβείας εἰς μίαν ἐξοχον προσωπικότητα τοῦ ἔθνους ἢ τῆς πόλεως. Διὰ τοῦτο ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν κρατῶν βλέπομεν μνημεῖα καὶ ἀνδριάντας εἰς μνήμην τῶν ὑψηλοτέρων μορφῶν, τῶν ὁποίων ἡ δόξα ἐπεβλήθη ἐπὶ τῆς συνειδήσεως ὁλοκλήρου ἔθνους, διὰ τοῦτο εἰς μικροτέραν κλίμακα βλέπομεν πόλεις τιμώσας τὴν μνήμην ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ἐτίμησαν τὴν γενέτειραν.

Αὕτη εἶναι ἡ σημασία τῶν μαρμαρίνων ἢ ὀρειχαλκίνων τούτων ἱστορικῶν σελίδων, τὰς ὁποίας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πάντων ἀνοίγει ἡ καθολικὴ εὐγνωμοσύνη. Βλέπομεν πολλαχοῦ ὑπὸ κρατῶν καὶ ὑπὸ πολεων νὰ προκηρύσσωνται ἔρανοι πρὸς ἀνέγερσιν μνημείων ὑπὲρ ἐνδόξων ἀνδρῶν εἰς περιοριστικὸν ὅριον τοῦ ποσοῦ διὰ νὰ ἔχῃ ὡς οἷόν τε εὐρυτέραν ἔννοιαν τῆς εὐλαβείας ὁ φόρος.

Συνεπείᾳ τῆς ἀρχῆς ταύτης δὲν γνωρίζομεν ἐν τῷ κόσμῳ οὐδεμίαν ἄλλην χώραν, πλὴν τοῦ πρωτοτύπου Βασιλείου, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἀνέγερσις ἀνδριάντων, μνημείων, ὀβελίσκων ὑπὲρ ἱστορικῶν προσώπων **τῆς ἐκλογῆς των** ἀνήκει εἰς τὴν πρωτοβουλίαν ἀτομων.

Διότι τότε εἰς τὴν ἐκτίμησιν ἑνὸς ἔθνους, ἢ μιᾶς πόλεως, εἰς τὸν καθολικὸν φόρον εὐλαβείας καὶ τιμῆς, τοῦ ὁποίου ἡ προσφορὰ ἀνήκει εἰς ἕνα ὁλόκληρον λαόν, ὑποκαθίσταται ἡ προτίμησις ἢ ἡ ἀδυναμία ἑνὸς οἱουδήποτε ἀτόμου, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τὶ χρηματικὴ μέσα τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἀνδριάντος ἢ τοῦ μνημείου.

* * *

Ἐὰν αἱ σκέψεις αὗται δὲν εἶναι ὀρθαί, τότε πᾶς εἰλικρινὴς ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ ἀνέγερσις ἑνὸς ἀνδριάντος ἢ μνημείου ἐν ὀημοσίῳ χώρῳ ὑπὸ οἱουδήποτε εἴπερ ἔχει σημασίαν ἁπλῶς ἐξωραϊστικὴν καὶ ποικιλτικὴν τῶν καλλιονῶν ἑνὸς πάρκου ἢ μιᾶς πλατείας. Τότε δὲ ἐπειδὴ οὐδεὶς εἶναι ὑποχρεως νὰ τιμᾷ καὶ νὰ σέβεται οἷον ὁήποτε ξένον ὡσον τὸν πατέρα του, τὴν μητέρα του ἢ ἕνα προσφιλὲς θεῖον του, τί φυσικώτερον καὶ τί συμφωνότερον πρὸς τὴν λογικὴν ταύτην τῶν μνημείων ἢ τῶν ἀνδριάντων ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, ἀπὸ τὸ νὰ κοσμῇ τις, ὅταν τὸ ἐπιτρέπουν οἱ πόροι του, τοὺς ὀημοσίους κήπους, τὰ παρκα, τὰς πλατείας τῆς πρωτευούσης ὅ' ἀγαλμάτων τῶν σεβαστῶν μορφῶν τῶν γεννητόρων του, ἢ ἑνὸς συγγενοῦς του, ἢ φίλου του, ἢ προσώπων ὑπὲρ τῶν ὁποίων ὅ' ἰδιάζοντας λόγους ἢ λόγῳ ἰδιαζούσης λειτουργίας τῆς λογικῆς του τῆς ἀτομικῆς, ἔχει τὴν γνώμην ὅτι εἶναι ὑπέροχα; Ἡμεῖς τοιαῦτα ὡς ὅλως τὸν εἴδους τῶν μνημείων, δὲν γνωρίζομεν στερεώτερα καὶ ἀσαλεύτερα ἀπὸ τὰ ὑπερ ἀκείνων καὶ φίλων μαρμάρινα ταῦτα μνημόσυνα, χάριν τῶν ὁποίων ὁ χορηγὸς προσφέρει τὸ ὑλικὸν καὶ τὴν ἐργασίαν, ἀπαιτῶν ἀπὸ τὸ ἔθνος ἢ ἀπὸ τὴν πόλιν νὰ παράδεχῃ χῶρον περιβλέπτον καὶ νὰ ἐπιθετήσῃ τὴν ἐπιτιμησίν του.

Ἀλλὰ θὰ ἀντείπῃ τις δὲν εἶναι ἄξιοι ἀνδριάντος ὁ Μαρίων, ὁ Φαβιέ, ὁ Δε-Ρινέ;

Ἀναντιρρήτως ναί. — Ἀλλ' ὅταν ἓν ἔθνος προκειται νὰ ἐκδηλώσῃ ὅ' ἐθνικῆς ἐνδείξεως τοιαύτης φύσεως, τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ πρὸς τοὺς φιλέλληνας παραστάτας τῆς ἀπελευθερώσεώς του, προέχει ἡ ἀνέγερσις μνημείου εἰς μνήμην πάντων τῶν φιλελλήνων, μετ' αὐτὴν δὲ προέχει ἐθνικὸς φόρος τιμῆς πρὸς τοὺς ἐπισημοτέρους τούτων καὶ τοὺς μᾶλλον αὐθορμήτως παρασχόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα τῆς ὑπηρεσίας των.

Διακρίσεις ἀτυχεῖς, γεννοῦν μομφάς, γεννοῦν παράπονα, παρεστάνουν ἓν ἔθνος ἐπιλήσμον τῆς ἱστορίας του καὶ τῶν περιφανεστέρων πρὸς αὐτὸ εὐεργετῶν, ὅλα δὲ ταῦτα τὰ ἐλαττώματα εἶναι πολὺ ψυχικά, ὅταν εἰς τὸ καθῆκον καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἔθνους ὅπως τιμᾷ ὅ' ἐγέρσεως ἀνδριάντων καὶ μνημείων ἄνδρας ἐξόχως ἀγωνισθέντας ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου του, ὑποκαθίσταται εἷς οἷος δήποτε ἰδιώτης δυνάμενος νὰ ἐξοφλήσῃ τὸν λογαριασμὸν τοῦ μαρμαροτύχου καὶ τοῦ γλύπτου.

Διὰ τοῦτο ὑποστηρίζομεν ὅτι τὸ ἔθνος καὶ αἱ πόλεις αὐτοῦ ἔχουν τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον νὰ ὁρνῶνται τὴν τοποθέτησιν ἀνδριάντων καὶ μνημείων ἐν ὀημοσίῳ χώρῳ τῆς ἰδιωτικῆς ἀρεσκείας οἵου δήποτε κυρίου, ὅσον ὁήποτε καὶ ἂν ὦσιν ἀγαθοὶ καὶ εὐγενεῖς αἱ προθέσεις του..

* * *

Διότι ἂν τὸ ἔθνος ἢ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἤγειρε τὸ μνημεῖον, τὸ ὁποῖον ἐγείρει ὁ κ. Κωτσάκης εἰς μνήμην τῶν τριῶν Γάλλων φιλελλήνων, ἠθέλομεν ὑπομνήσει εἰς τὸ ἔθνος καὶ εἰς τὴν πόλιν, ὅτι προέχει πρὸ παντὸς ἄλλου ἡ ἀνέγερσις ἑνὸς καθολικοῦ μνημείου εἰς μνήμην πάντων τῶν φιλελλήνων, τῶν ἡρωϊκῶν τῆς ἀναστάσης Ἑλλάδος προμάχων ἢ προστατῶν.

Ὅταν δὲ τὸ μνημεῖον τοῦτο πρὸς τὴν πάντοθεν τοῦ πολιτισμοῦ λεγεῶνα τῶν φιλελλήνων ἀκόμη ἀναμένει τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης τὴν ἀφύπνισιν, ὅταν μόνη ταύτης ἐκδήλωσις, εἶναι μία μαύρη ξυλίνη ὀπλὴ ἐν τῷ καθολικῷ ναΐσκῳ τοῦ Ναυπλίου φέρουσα λευκὰ τὰ ἠγιασμένα τῶν ἀπὸ τῆς ξένης προμάχων ὀνόματα, καὶ αὕτη ἐγειθεῖσα ὑπὸ τῆς εὐσεβείας ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, τοῦ συνταγματάρχου Τουραίτ, τότε ἡ ὑπὲρ τριῶν φιλελλήνων ἀνέγερσις μνημείου ἐν τῷ μᾶλλον περιβλέπτῳ χώρῳ τῆς πρωτευούσης τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι πρᾶξις ἐθνικῆς ἀδικίας, ἔτι μᾶλλον, πρᾶξις ἀχαριστίας ἐθνικῆς.

Διότι θὰ τρίξουν βέβαια εἰς τὴν Σφακτηρίαν τὰ ὀστᾶ τοῦ Σάντα Ρόζα καὶ εἰς τὸ Πέτα τοῦ στρατηγοῦ Νόρμαν καὶ τοῦ Μάγερ, τὰ σκόρπια κόκκαλα τῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου καὶ τοῦ Ἄστιγκξ καὶ τοῦ Τσούρτς καὶ τόσων ἄλλων ἡ κόνις. Διότι δὲν ὑπάρχει σχεδὸν μάχη εἰς ἣν ἡρωϊκοὶ ἀπὸ τῆς ξένης πρόμαχοι δὲν μετέλαβον τῶν ἐθνικῶν ἀχράντων.

Ἓν μνημεῖον ὑπὲρ τῶν ἀπὸ πάσης χώρας προμάχων τοῦ μεγάλου ἡμῶν ἀγῶνος, ὑπὲρ τῶν ἐνδόξων αὐτοῦ προστατῶν, θὰ ἐξεπροσώπει πολὺ δικαιότερον καὶ πολὺ ἀρτιότερον τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην ἀπὸ τὴν ἀτυχῆ ἔμπνευσιν τοῦ κυρίου Νικολάου Κωτσάκη.

Διότι λησμονεῖ ἐπὶ τέλους ὅτι ὁ ναύαρχος Δὲ Ρινύ, εὑρίσκετο κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐν τῷ σταθμῷ τῆς Ἀνατολῆς (Station du Levant) ἐκπληρῶν **διατεταγμένην ὑπηρεσίαν** τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως. Ὅτι ἀπὸ τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ ταύτην συχνότατα διὰ ὀριμυτάτων καὶ σκληρῶς ἀδίκων ἐγγράφων, ἀλλὰ καὶ ἐνεργειῶν κατεπίκρανε τὰς κυβερνήσεις τοῦ ἀγῶνος καὶ τοὺς ἀειμνήστους στολάρχους. Ὅτι καὶ τοῦ μεγάλου τῆς ἀπελευθερώσεως ἔργου, τῆς ἐν Ναβαρίνῳ ναυμαχίας, μετέσχεν ὡς ναύαρχος τῆς γαλλικῆς μοίρας ἐκτελῶν **διατεταγμένην ὑπηρεσίαν**. Ὅτι τοιαύτην διατεταγμένην ὑπηρεσίαν ἐκτελῶν ἐστάλη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀρχηγὸς τμήματος γαλλικοῦ στρατοῦ καὶ ὁ στρατηγὸς Μαιζών, ὡς θὰ ἤρχετο οἷος δήποτε ἄλλος, διατασσόμενος περὶ τούτου.

Ἐὰν λοιπὸν εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνδρῶν τούτων ὀφείλει τὸ ἔθνος εἰδικὸν μνημεῖον, τότε τί ὀφείλει εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀοιδίμου τῶν Γάλλων Βασιλέως Καρόλου τοῦ Γ', τοῦ ὁποίου ἐφετέλουν τὰς διαταγάς;

Καὶ ἂν λόγῳ τῆς ἐν Ναβαρίνῳ ναυμαχίας ὀφείλουσι εἰδικὸν μνημεῖον εἰς τὸν Δε-Ρινὺ διατί δὲν ὀφείλεται κατὰ δεκαπλασίως μείζονα λόγον—ἐκ μνήμης πρὸς τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὰς ὁρμὰς τῶν μεγάλων γεγονότων—εἰς τὸν Κόδριγκτον, διατί δὲν ὀφείλεται καὶ εἰς τὸν Ἅϋδεν;

Καὶ μένουν κατὰ τὴν λογικὴν ταύτην ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ ἐκτὸς τῆς ἐθνικῆς μνήμης ὁ Βασιλεὺς Λουδοβίκος, ὁ Κάνιγκ, ὁ Γκάλφορδ, ὁ Γκίναρδ καὶ ἄλλοι αὐτόχρημα θεμελιωταὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας.

Πλεῖστοι ξένοι ἐξέφρασαν μέχρι τοῦδε τὴν ἀλγεινὴν αὐτῶν ἔκπληξιν διὰ τὴν ἀπουσίαν οἵου δήποτε ἴχνους τῆς πρὸς τοὺς ξένους ἡρωϊκοὺς προμάχους τῆς Ἑλλάδος καὶ παραστάτας εὐγνωμοσύνης.

Ἐν τοιοῦτον μνημεῖον, εἰς τὰς πλευρὰς τοῦ ὁποίου νὰ ἀναγινώσκουν οἱ μεταγενέστεροι τὰ ἀησμονημένα, πολλὰ δὲ ἄγνωστα ὀνόματα τῶν εὐγενῶν τούτων τέκνων τοῦ πολιτισμοῦ, ἓν μνημεῖον, τὸ ὁποῖον νὰ ἀποτελῇ ἕνα καθολικὸν στιλπνὸν φόρον εὐλαβείας πρὸς πάντας τοὺς προμάχους τούτους καὶ παραστάτας, ἀνεξαρτήτως τῆς προσωπικῆς ἁπάντων σημασίας, καὶ τῆς γενετείρας ἀφ' ἧς ὡρμήθησαν διὰ νὰ δωρήσουν εἰς ἡμᾶς τὸ ἡγιασμένον αἷμά των, θὰ ἀνταποκρίνετο εἰς τὸ γενικὸν αἴσθημα τοῦ ἔθνους καὶ θὰ ἠρμήνευε πολὺ ἀκριβέστερον καὶ πιστότερον τὰς εὐγενεῖς προθέσεις τοῦ χορηγοῦ κ. Κωτσάκη.

Ε. Σ. Α.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑΣ

ΔΥΟ ΦΙΛΑΚΙΑ

Σὲ ἀμμοστρωμένη ἀκρογιαλιὰ
Πανὶ τῆς προίκας της λευκαίνει
Νησιωτοπούλα κοπελλιὰ
Θαλασσινὸ ἀρρεβωνιασμένη.

* * *

Κ' ἐκεῖ ἀγεράκι ἐλαφρὸ
Ἀπὰ γαλαζένια κυματάκια
Πετῶντας, δίνει 'στὸν ἀφρὸ
Νὰ πάρῃ τῆς κόρης δυὸ φιλάκια.

* * *

Φτάνουν 'στὰ πόδια τὰ λευκὰ
Καὶ χαρωπὰ ζητᾶν νὰ μείνουν,
Μὸ ξεψυχοῦνε βιαστικὰ
Κι' ἀθέλητα 'στὴν ἄμμο σβύνουν...

* * *

Κ' ἡ Κόρη εὐθὺς μελαγχολεῖ
Καὶ λέει μὲ στόμα πικραμένο:
—Μὴν εἶνε ἄφρος καὶ τὸ φιλί...
Σὲ χεῖλι θαλασσοδαρμένο;

ΑΛΙΑΕΤΟΣ

Τὸν ἀλιάετο θωρῶ σὰν γίγαντ' ἀπ' τὰ βάθη
Τοῦ βαθυχείμη Ὠκεανοῦ πετῶντας νὰ διαβαίνῃ..
Καὶ 'στὴν κορφὴ ἔρημου βουνοῦ, σὲ ξερονῆσι ἐστάθη
Καὶ τὰ ποδάρια ἐστήλωσε κι' ὁλόρθος ξαποσταίνει.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

ΤΩΝ "ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ ΤΗΣ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑΣ"

Δημοσιεύομεν τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγαπητοῦ μας συνεργάτου κ. Γιάννη Περγιαλίτη, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς δημοσιεύσεως ὅλης τῆς σειρᾶς τῶν «τραγουδιῶν τῆς ἀκρογιαλιᾶς» τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς ἔγραψε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ γράφῃ ἀκόμη, κ' ἐκ τῶν ὁποίων μερικὰ ἔχουν δημοσιευθῇ ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» πρὸ δύο τριῶν ἐτῶν.

Τὸ ἔργον του δὲν θὰ τὸ κρίνωμεν, θὰ τὸ ἁπλώσωμεν μόνον ὅλο στὰς στήλας τοῦ «Νουμᾶ» — ἐξωραΐζοντες κυριολεκτικῶς αὐτάς, διὰ τῶν ἐμπνευσμένων ποιημάτων του—καὶ θ' ἀφήσωμεν τοὺς ἄλλους νὰ τὸ κρίνουν. Αὐτὸ ἐπιθυμεῖ καὶ ὁ ποιητής, ὁ ὁποῖος προθύμως ἀπεδέχθη τὴν παράκλησίν μας καὶ μᾶς παρεχώρησε ὁλόκληρον τὴν ἐργασίαν του πρὸς δημοσίευσιν.

Ὁ κ. Γιάννης Περγιαλίτης (φιλολογικὸν ψευδώνυμον τοῦ κ. Ι. Γιαννούκου) ἠμπορεῖ νὰ καυχᾶται ὅτι τὴν ἐκλεκτὴν θέσιν του ἐν τῇ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ δὲν τὴν κατέλαβε διὰ σχοινοβατικῶν ἁλμάτων καὶ διὰ τῆς συνήθους ρεκλαμοκρουσίας, ἀλλὰ διὰ μακρᾶς, ἀθορύβου καὶ εὐσυνειδήτου ἐργασίας. Καὶ αὐτό, νομίζομεν, δὲν εἶνε καὶ τόσον ἀνάξιον προσοχῆς.

Τὸ καραβάκι εἶν' ὁ λετός, ποὺ σὰν σκαρπανεβάνῃ
Ἀπὲς διάπλατες τὲς θάλασσες ψουλάει σὰν κατακάθι
Καὶ ξεπετιέται, σὰν ἀφρὸς τὸ κῦμα ποὺ λευκαίνει,
Καὶ μὲ τὸν ἄνεμο πετᾷ παιγνίδια νὰ του μάθῃ...

Κι' ἁπλόνει τὸ ποδάρια του νὰ ξαποστάσῃ τώρα
Ὁλόρθο 'στὰ κρογιάλι του, 'στῶν νεραϊδῶν τὴ χώρα,
Τὲς τρίνυχές του ἄγκυρες καρφόνοντας 'στὰ βύθη,

Διπλόνει τὲς φτεροῦγές του... μὰ ὁ ἄνεμος σφυρίζει,
Τὸν κουρασμένο φίλο του σὰν νὰ τον ναυσείζῃ
Μὲ κάποιο τῆς πατρίδας του τραγοῦδ' ἢ παραμῦθι.

Τ' ΑΦΡΟΚΡΙΝΑ

Καὶ περιζώνουν τοῦ καϊκιοῦ
Τὴν πλώρη καὶ τὴν πρύμη
Πότε γαλάζια ἀφρόκρινα
Καὶ πότε σὰν τὰσῆμι:
Κ' εἶνε τὰ κρῖνα τῆς χαρᾶς
Τοῦ γυρισμοῦ ὅλα ἐκεῖνα
Τὰ γαλανὰ τὰφρόκρινα
Καὶ τὰσημένια κρῖνα...

* * *

Κι' ἁπλώνονται 'στοῦ καϊκιοῦ
Τὴν κουπαστὴ ὡς 'στὴν πλώρη
Τριανταφυλλένια ἀφρόκρινα,
Ποῦ ἡ Αὐγὴ μὲ ζήλια ἐθώρει:
Κ' εἶνε τὰ κρῖνα τῆς μικρῆς
Ἀγάπης του ὅλα ἐκεῖνα,
Τὰφρόκρινα τῆς ὄψης της,
Τριανταφυλλένια κρῖνα...

Σπέτσες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ